

NEDEN ANLAŞAMIYORLAR?

FUAT AKYÜREK

Geçen ayın sonuna doğru NATO zirvesi yapılmıştı. Kısa bir süre sonra ise G-20 Zirvesi yapıldı. Ancak her iki toplantının ardından yapılan açıklamalara bakılırsa, ilki askeri bir birlik, ikincisi ise dünyanın en büyük ekonomilerini temsil eden ülkelerin bir araya geldiği ekonomi zirvesi olan bu toplantılardan hiç bir ortak nokta çıkmamış!

NATO toplantısında tartışmaya damga vuran sorun AB Ordusu olmuş. Yani NATO içindeki ABD hegemonyasına itiraz. G-20'nin "bir arada kalkınma" teması ile yapılan görüşmelerinde ortaya çıkan ise herkesin ayrı bir yol tutması ve çıkarların paralelleştiği dönemlerde bazı ülkelerin birlikte hareket etmesi olmuş. Bütün bunlar sürpriz gelişmeler mi?

Dünya ekonomisindeki gelişmeleri ve tek tek devletlerin bu ekonomi üzerinden şekillenen politikalarını yakından takip eden ve buralardan doğru sonuçlar çıkarımlar için bu gelişme elbette sürpriz olmadı. Çünkü, öncesi bir yana, ABD Başkanı Trump'ın fitilini ateşlediği "ticaret savaşları"ndan bu yana gelişen süreç, belli başlı büyük devletlerin her birini ABD'nin koyduğu vergi ve kısıtlamalara karşılık vermeye zorlamıştı.

Ürettikleri mallara yeni pazarlar bulmak zorunda olan tekeller ve onların yönetimlerindeki emperyalist devletler; özellikle onları daha fazla karşı karşıya getiren enerji merkezli hammadde bulma rekabetiyle, çıkar ayrılığından kaynaklanan artan bölgesel gerginliklerle, temposu hızlanan silahlanmayla karşı karşıya geliyor, zaten bir süredir emperyalist devletler arasında varolan kutuplaşma eğilimleri hızlanıyordu.

Bütün bu gelişmeler öngörülebilir gelişmelerdi ve bu köşede zaman zaman bu gelişmelere dikkat çekildi. Şimdi burada yukarıda başlıkta sorulan soruya yanıt verme zamanı geldi.

Anlaşamıyorlar çünkü özetlenmeye çalışıldığı gibi zıt çıkarılara sahipler. Her bir emperyalist devlet dünya pazarından, ham madde kaynaklarından daha fazla pay almak, kendi durumunu sağlamlaştırmak, rakip emperyalist devletleri zayıflatmak istiyor.

Bu nedenle uzlaşmaları mümkün değil. Ama belirli emperyalist ülkeler kendi aralarında çıkar birliğine dayanan, ama yine de her fırsatta her birinin kendi çıkarlarını öne aldığı ittifaklar kurabilirler ve diğer emperyalist devletler grubuna karşı ortak çıkarlarını savunabilirler. Bütün bu davranış biçimleri emperyalizmin doğasına uygundur ve emperyalist büyük devletlerin güncel politikalarına yön veren olgular bunlardır.

Gerçekler bunlar üzerinde yükseldiği içindir ki, dünya politikasının gelişim yönü uluslararası ortamın yumuşamasına doğru değil, gerginlik ve çatışmaların yoğunlaşmasına, eski anlaşmazlıkların üzerine yeni anlaşmazlıkların eklenmesine doğru ilerlemektedir. Eski nükleer füze anlaşmaları iptal edilmekte, daha yıkıcı ve hızlı füzeler üretilmekte, silahlanma ivme kazanmaktadır.

Ama bugün dünyanın tek gerçeği bu gelişmeler değildir. Son olarak Fransa'da "sarı yekeklilerin" eylemlerinin ortaya koyduğu gibi, emperyalist ülkelerin kendi içlerinde de sınıf çelişkileri keskinleşmekte, işçi ve emekçi halkın sermaye iktidarlarına karşı mücadeleleri yükselmektedir. Bunun anlaşılmaz bir yanı bulunmamaktadır. Neredeyse son 20 yılda özellikle Batılı ülkelerin işçi sınıfı başta olmak üzere, uluslararası işçi sınıfı geçmiş kazanımlarından önemli ölçüde geriye atılmış, tabir yerindeyse duvara yaslanmış durumdadır.

Bu durum emperyalist devletleri kendi "cephe gerilerini" tahkim etmeye zorlamakta, gerici, ırkçı ve faşist hareketlerin önü açılmakta, ulusları ve halkları birbirine düşmanlaştıracak, sözde "ulusal çıkarlar" için mücadele ediliyor geri bilincini yaygınlaştıracak çabalara hız verilmektedir. Bütün bu söylenenlerden çıkacak kısa özet şudur ki, bir yandan emperyalistler arasındaki gerginlikler, diğer yandan -ama bu gelişme ile iç içe- işçi ve emekçi halkların mücadeleleri yükselmektedir. Emperyalistlerin dünya halklarını götürmek istedikleri yer bellidir; yeni bir savaş ve kırım. Uluslararası işçi sınıfı ise, ya bunu önleyecek yeni bir dünya kurmanın yolunu açacak, ya da büyük bir alt üst oluştan sonra yeni bir dünya kurulacaktır.

Aralık / 2018